

Gecompileerd verslag van gespreksronde Groot Mijdrecht Noord (GMN)

**Overzicht van gesprekken gevoerd door Titia Kalker en Peter van Rooy
in de periode van 14 juli tot 30 september 2006**

Categorieën	Aantal gesprekken	Aantal personen
Wonen en werken in GMN	12	20
Wonen in GMN	2	2
Wonen en werken om GMN	2	4
Woningbouwcorporatie & makelaar	1	2
Rabobank	1	2
Jongeren Advies Commissie	1	2
Milieu- en natuurorganisaties	1	3
LTO	1	9
Ondernemersvereniging	1	3
Bestuurslid basisschool Poldertrots	1	1
Wijkcomités	1	10
Bestuur Nederlands Hervormde kerk	1	3
VVV Noord-Hollands midden	1	1
Deskundigen landbouw in de regio	2	2
Totaal	28	64

Conclusies op hoofdlijnen

- Veruit de meeste geïnterviewden (**h**)**erkennen** problemen met water in GMN. De situatie ten oosten van de Hoofdweg is duidelijk ernstiger dan de situatie in het westelijk deel. Lokale verschillen tussen percelen kunnen aanzienlijk zijn. Aan de randen van de droogmakerij is soms amper sprake van fysieke waterproblemen of bodemdaling.
- Vrijwel alle geïnterviewden verwachten van de overheden op korte termijn **helderheid** over de toekomst van GMN. De huidige onzekerheid zet het gebied op slot, maakt woningen moeilijker verkoopbaar, remt investeringen in het gebied en haalt de energie uit bewoners.
- Het **vertrouwen** in de overheden is over het algemeen flinterdun, waardoor onderzoeksresultaten in twijfel worden getrokken, vraagtekens worden gezet bij bestuurlijke moed om door te pakken en weinig geloof wordt gehecht aan beschikbaarheid van voldoende middelen om als betrouwbare overheid te kunnen handelen.
- Vrijwel alle bewoners van GMN laten de situatie het liefst zoals die is. Pas nadat zij overtuigd zijn dat een verandering onontkoombaar is, hebben **Plan de Venen** en **Meegroeien** de voorkeur. In geval van Plan de Venen blijft het westelijk deel in elk geval tot 2013 zoals het is. In geval van Meegroeien groeien bewoners van GMN in twee generaties geleidelijk mee naar een multifunctionele plas.
- Geïnterviewden die niet in GMN wonen of werken kiezen vrijwel unaniem voor een multifunctionele **Plas**. Het spreekt voor zich dat het hen niet direct raakt.
- Een meerderheid van de geïnterviewden ziet een multifunctionele plas uiteindelijk als de meest **duurzame oplossing**, maar over de termijn waarop die plas moet worden gerealiseerd wordt heel verschillend gedacht. Het varieert van “*morgen aan de slag, dan kan ik elders met mijn kinderen een nieuwe toekomst opbouwen*” tot “*we kunnen hier nog zeker tot 2050 goed boeren en dan zien we wel verder*”.

Vraag 1

Bent u op de hoogte van de verkenning van problemen en oplossingen?

- Vanaf de publieksavond op 31 mei 2005 wordt de verkenning door vrijwel alle geïnterviewden op de voet gevolgd.
- Sommigen hebben een dossier aangelegd met rapporten, nieuwsbrieven, krantenknipsels tot zelfs historisch materiaal.

Conclusie: vrijwel iedereen volgt de ontwikkelingen in het kader van de verkenning.

Vraag 2

Wat zijn uw belangrijkste informatiebronnen?

- Nieuwsbrieven (hiervoor is herhaaldelijk waardering uitgesproken).
- Krantenberichten.
- Huis-aan-huis-bladen (Nieuwe Meerbode, De Ronde Vener en Witte Weekblad).
- Informele contacten in het gebied, onder meer tijdens bijeenkomsten van de vereniging Leefbare Venen.
- Historisch materiaal.
- Bijeenkomsten georganiseerd door Waternet met het oog op watergebiedsplannen.

Conclusie: mensen maken gebruik van diverse bronnen en nieuwsbrieven zijn essentieel.

Vraag 3

Wat herkent u van de geschetste problemen met water?

- ❑ Bodemdaling is aanwijsbaar om het huis en in het veld. In droge tijden (zomermaanden van 2003 en 2006) daalt de bodem welhaast zichtbaar en scheurt de bodem. In siertuinen moet jaarlijks grond worden aangebracht.
- ❑ Vroeger was akkerbouw mogelijk, nu nog slechts grasland. Op termijn is landbouw ook in het westelijk deel niet meer mogelijk. Op de beste plekken kan nog wel minstens één generatie goed worden geboerd.
- ❑ Jonge fruitbomen hebben het moeilijk of gaan zelfs dood door te hoge waterstand en/of te hoge zoutconcentraties in het grondwater.
- ❑ Het water is bruin en brak en lokaal is sprake van algenbloei. Dit laat onverlet dat het doorzicht van het water de afgelopen jaren is verbeterd ten opzichte van de situatie van tien tot twintig jaar geleden.
- ❑ Meer wellen.
- ❑ Meer muskusratten.
- ❑ De Amstel en de Winkel kunnen bij hevige neerslag het overtollige water onvoldoende snel afvoeren. Bij hevige neerslag staat er enkele dagen water op het land.
- ❑ Het dijkbeheer door het waterschap is twijfelachtig door gebrek aan praktijkkennis bij medewerkers en een geringere betrokkenheid bij het gebied in vergelijking met de tijd van de voorgaande kleinere waterschappen.
- ❑ Geen herkenning op de eigen percelen. Voor sproeiwater wordt gebruik gemaakt van zelf opgevangen regenwater.

Conclusie: vrijwel alle gesproken personen onderkennen problemen met water. De lokale verschillen zijn echter aanzienlijk, zowel tussen oost en west als tussen percelen onderling. Dit hangt mede samen met de bodemgesteldheid (veen en/of klei).

Vraag 4

Wat ziet u als beste oplossing?

- ❑ Categorie wonen en/of werken in GMN: als *houden zoals het is* echt niet kan, dan strategie Plan de Venen of strategie Meegroeien, volgens de weg van geleidelijkheid en met de mogelijkheid in GMN te blijven wonen op terpen. Op de goede plekken kan nog zeker tot 2050 goed worden geboerd. Constructief overleg met bewoners van GMN tijdens de planstudie.
- ❑ Categorie wonen en/of werken om GMN: een multifunctionele plas met natte natuur en stiltegebieden, open water voor recreatie en wonen aan water. Aandacht voor verbindingen met omliggende plassen en vaarten en het toegankelijk houden van het water door ook kavels in publieke handen te houden.
- ❑ Categorie Rabobank: als een andere inrichting noodzakelijk is, geef mensen dan op korte termijn duidelijkheid en zekerheid. Wees open en duidelijk door zorg te dragen voor marktconforme taxatiewaarden van grond en opstallen. Nu verder uitstellen van een besluit maakt dat de situatie onzeker blijft. Als er moet worden gesaneerd zullen mensen eerder bereid zijn tot een snelle warme sanering dan tot een langzame koude sanering.
- ❑ Categorie milieu- en natuurorganisaties: een multifunctionele plas met natte natuur en stiltegebieden in het oosten, een open recreatieplas in het noordwesten en wonen aan water in het zuidwesten. Nader onderzoek naar de noodzakelijke waterkolom in verband met vermindering kweldruk is nodig. Verder is helder water een illusie. Het

water zal troebel blijven door ijzerverbindingen. Voor de gedachte vormen van gebruik echter wel acceptabel.

- ❑ Categorie LTO: nog vele vragen in vooral de politiek-bestuurlijke sfeer zijn onbeantwoord. Wat is logica achter 950 woningen in het eveneens laag gelegen Veenzijde? Wat is logica achter vergunning voor het landhuis bij Waverhoek, aanleg riolering, aanleg fietspad en discontinuïteit in vergoeding agrarisch natuurbeheer? Wat is de volgende polder die moet worden opgegeven? Hoe verhoudt zich een plas tot belang van kort gras voor weidevogels? Indien wordt gekozen voor strategie Meegroeien of strategie Plas moet vanaf de start van de planstudie voor iedereen de mogelijkheid bestaan om op basis van onteigeningswaarde te kunnen verkopen.
- ❑ Categorie Wijkcomités: op voorwaarde van een betrouwbare overheid op korte termijn kiezen voor een plas. Het doet pijn voor de bewoners van GMN, maar het is de enige duurzame oplossing. Beter in een keer goed aanpakken dan nog jaren talmen en geld steken in reeksen van halve oplossingen. Besturen is vooruitzien en nu is het momentum om een heldere keuze te maken.
- ❑ Categorie deskundigen landbouw: veengrond is de beste grond als je er mee weet om te gaan. Behoud de goede delen voor landbouw en geef de boeren weer de mogelijkheid om zelf boerenverstandpeil in te stellen. Met maatwerk in het peilbeheer gaat het al eeuwen goed.

Conclusie: als houden zoals het is op termijn echt niet meer of nog slechts tegen exorbitante maatschappelijke kosten kan, voelen bewoners en gebruikers van GMN het meeste voor strategie Plan de Venen of strategie Meegroeien en voelen andere inwoners van De Ronde Venen het meeste voor strategie Plas. Unaniem zijn het belang van helderheid op korte termijn en een betrouwbare overheid met klem naar voren gebracht.

Vraag 5

Wat is uw perspectief als het tot een herinrichting komt?

- ❑ Categorie wonen en werken in GMN: elders aan de slag op voorwaarde van uitkoop op basis van onteigeningswaarde en een taxatie die recht doet aan verschillen in kwaliteit van gronden. Een persoon geeft aan in de nieuwe situatie op een terp te willen wonen. Een ander voelt wat voor start van een onderneming in waterrecreatie aan een nieuwe open plas. Weer anderen geven aan morgen te willen verkopen. Tijdens twee interviews is voortzetting van de huidige bedrijfsvoering (“*dit laat ik voor geen prijs gaan*”) en/of woonsituatie (“*paradijs op aarde*”) als enige perspectief aangegeven. In het geval van een teler van zacht fruit (frambozen, bessen, bramen, et cetera) is de noodzaak aangegeven van een overlap van tien jaar (bestaande en nieuwe locatie) en vergoeding van de personele kosten ervan. Diverse malen zijn fiscale aspecten genoemd in geval van verplichte bedrijfsbeëindiging zonder voortzetting (afdracht stakingswinst, waardoor minder mogelijkheden van opnieuw goed wonen).
- ❑ Categorie wonen en werken om GMN: een plas met goede verbindingen met de Vinkeveense Plassen en bij de Nessersluis vergroot mogelijkheden voor ondernemers. Zo worden dan toeristische vaartochten vanuit Amsterdam een stuk aantrekkelijker. Met de verwachte groei van het aantal (Aziatische) toeristen kan dit een economische impuls aan het gebied geven. Van ondernemers wordt dan wel verwacht dat zij daadwerkelijk investeren.
- ❑ Categorie milieu- en natuurorganisaties: natte natuur met stiltegebieden in het oostelijk deel.

- ❑ Categorie LTO: als het echt moet, dan volgens de spelregels van een warme sanering en dus ruime mogelijkheden van verkoop tegen onteigeningswaarde en fatsoenlijke taxaties. Biedt rechtsbescherming aan agrariërs en kom met voldoende middelen en alternatieve locaties over de brug.

Conclusie: na een ingrijpend besluit door de overheden ziet een ruime meerderheid van de geïnterviewden perspectieven, wel op uitdrukkelijke voorwaarde van een in alle opzichten betrouwbare overheid die over voldoende middelen beschikt.

Vraag 6

Stel dat wordt gekozen voor een plas, ziet u daarin kansen voor de regio?

- ❑ Een ruime meerderheid van de geïnterviewden onderschrijft kansen van een multifunctionele plas (natuur, verschillende vormen van recreatie, hoogwaardig wonen op en aan water, horeca) voor de regio. Een meerderheid van de bewoners en ondernemers van GMN geeft op deze vraag nogmaals te kennen de situatie liever te houden zoals die is.
- ❑ Een aanzienlijk deel van de geïnterviewden wijst erop dat een plas beslist ook lokale voordelen moet hebben in de sfeer van recreatie en wonen. Een plas voor vermogende Amsterdammers brengt eenmalig geld in het laatje van de gemeente, maar is niet wat geïnterviewden voorstaan. Inwoners van De Ronde Venen moeten voorrang krijgen bij het starten van ondernemingen, het kopen van woningen en het recreatief gebruiken van een nieuwe plas.
- ❑ Een nieuwe plas kan de regio als geheel als plassengebied steviger op de kaart van de waterrecreant zetten.

Conclusie: het gros van de geïnterviewden onderschrijft kansen van een multifunctionele plas voor de regio.

Vraag 7

Hebt u vertrouwen in de overheden?

- ❑ Binnen alle categorieën klinkt een flinterdun vertrouwen in de overheden. De overheden creëren onrust door tal van ideeën, die echter niet tot uitvoering komen (N201, winkelcentrum Vinkeveen, Marickenland, Plan de Venen, et cetera). Het mist aan daadkracht, middelen en visie. Waar het wel tot uitvoering komt gaat het in tegen wensen van bewoners (natuurontwikkeling Waverhoek) of lijkt het op geldverspilling (aanleg fietspad en aanleg riolering, met mogelijk een plas in het verschiet).
- ❑ De traagheid en het gemis aan daadkracht van de gezamenlijke overheden brengt hun geloofwaardigheid in het geding. Als ook deze verkenning dooft als een kaars is het bij vrijwel alle geïnterviewden over en uit, wat de consequenties ook moge zijn.
- ❑ Ondernemers zien voor de regio volop kansen, terwijl overheden niet serieus omgaan met initiatieven. Ook uit het bestaande Vinkeveen wordt lang niet gehaald wat er in zit. Voorstellen voor een Hansje Brinker openluchtmuseum (Civilion) zijn aan de kant geschoven. Een rondje varen kost €25 per persoon aan sluisgelden, waardoor toeristen uit Amsterdam wegblijven. Een fraai voorbeeld van penny-wise-pound-foolish.
- ❑ Reeds in de jaren zeventig wisten het waterschap en de provincie al van de problemen met water maar hebben er toen hun ogen voor gesloten. Zie het rapport van de Heidemij, opgesteld in opdracht van het waterschap en zonder resultaat aangeboden aan de provincie. Ook Plan de Venen wordt gezien als een halfbakken compromis, met onvoldoende zekerheid van financiële middelen. Het waterprobleem wordt gezien als een regionaal probleem, waarvoor de provincie de eerst verantwoordelijke is. Sommigen stellen de vraag wat het aannemelijk maakt dat de problemen nu wel

serieus worden aangepakt en worden opgelost. De provincie draait hier al ruim vijftig jaar en doet toezeggingen die vervolgens niet worden nagekomen.

Conclusie: het vertrouwen in de betrokken overheden is flinterdun maar niet afwezig. Nu niet kiezen zet hun geloofwaardigheid op het spel en zet een punt achter discussie over de toekomst van GMN, wat de consequenties ook moge zijn.

Aanvullende uitspraken in bewerkte vorm

- ❑ GMN is een stukje België tussen Amsterdam en Utrecht. Hier kan nog wat, zonder ellenlange vergunningsprocedures. De handelingsvrijheid is bepalend voor de identiteit van het gebied en de bewoners. Bewoners van GMN zijn vrijheidsvorsers, die niet te zeer door regelgeving willen worden gehinderd. [De veelvoorkomende huisnummers met daarachter letters (2 a, b, c, d) wijst erop dat velen in het verleden met of zonder vergunning hebben bijgebouwd en dat de gemeente dit kennelijk heeft toegestaan, red.].
- ❑ Overheden kunnen spelen met planologische ruimte elders, waardoor alternatieve locaties worden gecreëerd. Het kost de samenleving amper geld en het kan de pijn voor bewoners van GMN wegnemen.
- ❑ In de tijd van Waterschap Groot Mijdrecht drukten de kosten van het waterbeheer veel sterker op de gebruikers van GMN. In de jaren zestig is een boerderij verkocht voor één gulden met de verplichting achterstallige betalingen aan het waterschap te voldoen. Inmiddels worden de kosten uitgesmeerd over de gebruikers van het gebied van het huidige Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht. Als de werkelijke kosten van het waterbeheer weer zouden worden omgeslagen over de gebruikers, zou vrijwel iedereen failliet gaan en het gebied moeten verlaten. [Gekapitaliseerd naar 2006 gaat het bij inzet van technische oplossingen voor de waterproblemen tot 2070 om minimaal 103 en maximaal 447 miljoen euro. Dit volgens recente berekeningen, red.].
- ❑ De maatschappelijke kosten van het droog houden van GMN voor 111 huishoudens en enkele tientallen bedrijven zijn buitenproportioneel. De jaarlijkse investeringen zijn niet uit te leggen aan een Amsterdammer, twee hoog achter, die verplicht is er via zijn waterschapsheffing aan mee te betalen.
- ❑ Nieuwkomers in GMN zijn veelal uit wezenlijk ander hout gesneden en integreren moeizaam met de autochtone bevolking. Buiten Waverveen kan niet worden gesproken van een hechte gemeenschap.
- ❑ Indien wordt gekozen voor een plas moet worden gewaakt voor volledige verkoop van de gouden randen. Zorg dat recreanten via publieke doorgangen bij het water kunnen komen.
- ❑ GMN is als een spons die in verbinding staat met omliggende polders. Bij forse verhoging van het waterpeil krijgt de omgeving meer last van wellen en wordt het waterprobleem in feite verplaatst, terwijl afwenteling van Brussel niet mag.
- ❑ Bewoners van GMN moedigen elkaar aan te investeren in opstallen. De gemeente is verplicht vergunning te verlenen voor vervangende nieuwbouw. Hoe meer er wordt geïnvesteerd, hoe moeilijker het voor overheden wordt om alles aan te kopen.
- ❑ Als de politiek ook nu weer niet kiest, kan de besluiteloosheid aanleiding zijn voor een gerechtelijke procedure wegens slepende onzekerheid over de toekomst van het gebied.

Verantwoording

In juni 2006 is door Margreet Kokshoorn in opdracht van het projectteam gestart met het maken van afspraken voor gesprekken over de verkenning Groot Mijdrecht Noord. De gesprekspartners zijn als volgt gekozen:

- ❑ een aantal leden van de kerngroep met verschillende belangen;
- ❑ bewoners en ondernemers op basis van de kadastrale kaart, gekozen op ligging (in alle delen van de polder), perceelsgrootte en type bedrijfsactiviteit (zowel agrariërs als andere ondernemers);
- ❑ willekeurige bewoners in de kern Waverveen op basis van vermelding in het telefoonboek;
- ❑ organisaties actief betrokken bij de polder (schoolbestuur, kerkbestuur, lokale LTO);
- ❑ deskundigen (veelal vertegenwoordigers van organisaties) buiten de polder, wel actief in De Ronde Venen, op het gebied van wonen, werken, recreatie en natuur;
- ❑ externen werkzaam in de polder met veel gebiedskennis;
- ❑ jongerenadviescommissie;
- ❑ wijkcomités van De Ronde Venen;
- ❑ enkele personen die zich hebben gemeld naar aanleiding van krantenberichten.

De gesprekken zijn gehouden van 14 juli tot 30 september 2006. Vanuit het projectteam zijn de gesprekken gevoerd door Titia Kalker en Peter van Rooy.

Na aanvankelijke toezegging door de benaderde leden van de kerngroep, heeft een aantal kerngroepleden de afspraak afgezegd. Ook buiten de kerngroep, gaf een aantal benaderde personen aan geen gesprek te willen. In totaal hebben zeven van de benaderde personen geweigerd in gesprek te gaan. Motieven zijn druk vanuit de kerngroep (die per brief heeft verzocht niet in te gaan op het verzoek om een gesprek), leeftijd (*“het zal mijn tijd wel duren”*) en gebrek aan vertrouwen in betrokken overheden verwijzend naar Plan de Venen (*“er wordt toch niet naar ons geluisterd”*). Deze achtentwintig gesprekken hebben een aantal mensen juist overtuigd dat er wel wordt geluisterd.

Peter van Rooy, Habiforum, 16 oktober 2006